

Pojam obveznice kao hartije od vrijednosti

Prije nego što detaljnije objasnimo termin-obveznice, potrebno je najprije razjasniti pojam hartija od vrijednosti. Hartije od vrijednosti su pisane isprave o određenom imovinskom pravu koje je moguće ostvariti na osnovu vlasništva nad istim. Pra početke hartija od vrijednosti možemo naći još u Vavilonu (VII vek prije nove ere). Razvojem robno-novčane privrede i hartije od vrijednosti postaju predmet trgovanja na posebnom tržištu.

Hartije od vrijednosti možemo klasifikovati prema različitim kriterijumima: a) po ročnosti na kratkoročne i dugoročne, b) prema pravu koje nose na dužničke i vlasničke i dr. Dugoročne hartije od vrijednosti su akcije i dugoročne obveznice, dok su kratkoročne hartije od vrijednosti uglavnom instrumenti duga.

Obveznice su dužničke hartije od vrijednosti kojima se dužnik (zajmoprimac) obavezuje da će vratiti zajmodavcu (investitoru) pozajmljeni novac i platiti kamatu za određeni vremenski period.

Drugim riječima, obveznice su dužničke hartije od vrijednosti kojima se njihov emitent (u ovom slučaju država) obavezuje da vlasniku obveznice (odnosno deviznom štediši) isplati o roku dospijeca iznos koji je na njima naznačen.

Elementi obveznice

Obveznica se sastoji od: plašta i kamatnih kupona.

Plašt obveznice sadrži:

- 1) oznaku da je obveznica i vrstu obveznice;
- 2) firmu, odnosno naziv i sjedište emitenta;
- 3) firmu, odnosno ime kupca obveznice ili oznaku da obveznica glasi na donosioca;
- 4) nominalnu vrijednost, ako se radi o garantovanoj obveznici;
- 6) visinu kamatne stope;
- 7) procenat učešća u dobiti, ako je to učešće predviđeno;
- 8) rokove i mjesto plaćanja nominalne vrijednosti obveznice i kamate;
- 9) mjesto i datum emisije;
- 10) oznaku serije i kontrolni broj obveznice;
- 11) faksimil potpisa ovlašćenog lica emitenta i pečat emitenta obveznice;
- 12) oznaku rokova plaćanja nominalne vrijednosti obveznice i kamate, odnosno anuiteta (amortizacioni plan).

Kamatni kupon obveznice sadrži:

- 1) oznaku serije i broj kupona;
- 2) visinu kamate;
- 3) datum dospijeca i mjesto i način plaćanja kamate;
- 4) faksimil potpisa ovlašćenog lica emitenta i pečat emitenta.

Prvi dio sadrži osnovne podatke o obveznici kao što su oznaka da je ta hartija od vrijednosti obveznica i koja je vrsta obveznice, naziv i sjedište emitenta, naziv i sjedište kupca ili pak oznaku da glasi na donosioca, iznos na koji glasi obveznica (nominalnu vrijednost obveznice), visinu kamatne stope, datum i mjesto plaćanja kamate i glavnice (nominalne vrijednosti), mjesto i datum izdavanja, ime garanta (ako je obveznica garantovana, procenat učešća u dobiti (ako je to učešće predviđeno), oznaku serije i kontrolni broj obveznice, faksimil potpisa ovlašćenog lica i pečat emitenta.

Kamatni kuponi sadrže pak, osnovne podatke o samoj isplati kamate: oznaku serije i broj kupona, visinu kamate, datum dospijeca, mjesto, datum i način plaćanja kamata kao i potpis ovlašćenog lica i pečat emitenta. Ovaj drugi dio obveznice je značajan zato što vlasnik odnosno imalac obveznice isti mora pokazati emitentu, zajedno sa plaštom, kada dođe vrijeme za naplatu kamate.

U skladu sa postojećom regulativom, emitent može da, umjesto štampanja obveznice, izda potvrdu koja bi sadržala iste elemente kao i plašt obveznice s tim što ona onda mora biti ovjerena od strane banke kod koje emitent ima otvoren depo račun.

Klasifikacija obveznica

Obveznice možemo podijeliti prema najrazličitijim kriterijumima (prema tipu emitenta, metodu otplate, načinu obezbeđivanja otplate, roku dospijeca itd).

U zemljama koje imaju razvijeno finansijsko tržište postoji dominacija dugoročnih u odnosu na kratkoročne obveznice. U tim zemljama, definicija rokova dospijeca za dugoročne obveznice je od 10 do 30 godina, za srednjoročne od 5 do 10 godina. Na domaćem tržištu hartija od vrijednosti postoji dominacija kratkoročnih obveznica u odnosu na dugoročne, što je karakteristika tržišta u razvoju, ali i velikog opreza investitora.

Postoje različite vrste obveznice.

1. prema roku dospijeca, dijele se na:

kratkoročne – koje dospijevaju na naplatu u roku koji je kraći od godinu dana

dugoročne – koje dospijevaju na naplatu u roku koji je duži od godinu dana.

2. prema načinu označavanja vlasništva nad njima, dijele se na:

obveznice na ime – koje na plaštu imaju navedeno ime kupca. Takve obveznice se prenose na novog vlasnika indosiranjem - pismenim izjavljivanjem vlasnika iste da svoje pravo prenosi na drugo lice. Novi vlasnik, prilikom naplaćivanja svojih prava po osnovu obveznice, obavezno mora prezentirati i sam indosament.

obveznice na donosioca – koje na plaštu imaju navedeno da glase na donosioca. One se na neko drugo lice prenose prostom predajom. Njihova bitna razlika u odnosu na prethodnu vrstu obveznica je u tome što emitent neće izdati vlasniku novu obveznicu u slučaju njenog gubitka.

3. prema načinu na koji se ostvaruje pravo na kamatu, dijele se na:

obveznice bez kupona – kod kojih se kamata isplaćuje odjednom – o roku dospijeća i koje kao takve nemaju kamatne kupone

obveznice sa kuponima – kod kojih se kamata isplaćuje peridično i koje kao takve imaju kamatne kupone koji se moraju prezentirati prilikom njene naplate.

4. prema načinu obračuna kamate, dijele se na:

obveznice sa fiksnom kamatom – kod kojih je kamata u momentu kupovine poznata i ona je fiksna

obveznice sa promjenljivom (varijabilnom) kamatom – kod kojih je kamatna stopa obveznice promjenljiva i vezuje se za kamatnu stopu neke kratkoročne hartije od vrijednosti (a to je najčešće ona koja ima najniži kreditni rizik)

obveznice sa indeksiranim kamatom – kod kojih se fiksna kamata, u momentu isplate koriguje indeksom rasta cijena na malo ili nekim drugim ugovorenim indeksom.

5. prema vremenu u kome se isplaćuje glavnica, dijele se na:

jednokratne obveznice – kod kojih se glavnica (nominalna vrijednost, vrijednost na koju glase) isplaćuje odjednom – o roku dospijeća

anuitetne obveznice – kod kojih se glavnica otplaćuje periodično.

6. prema načinu obezbeđivanja otplate, dijele se na:

hipotekarne obveznice – kod kojih emitent zalaže svoju imovinu kao garanciju da će obaveze po osnovu obveznica biti isplaćene njihovim imovinama. Ukoliko emitent ne bude sposoban da iste izmiri izvršiće se prodaja te imovine i tako omogućiti naplata potraživanja koja vlasnik ima prema izdavaocu obveznice

garantovane obveznice – za čiju isplatu o roku dospijeća garantuje određeno pravno lice kao što je na primjer komercijalna banka, što znači da vlasnik obveznice može svoja potraživanja iz obveznice da naplati od banke ukoliko emitent nema sredstava za isplatu svojih obaveza po osnovu obveznica

negarantovane obveznice – kod kojih vlasnik svoja potraživanja po osnovu obveznice koju posjeduje može da naplati jedino od emitenta.

7. prema mogućnosti otkupa prije roka dospijeća, dijele se na:

opozive – koje u sebi sadrže pravo emitenta da ih otkupi prije roka dospijeća, po unaprijed utvrđenoj cijeni koja je, po pravilu, veća od nominalne vrijednosti obveznice

neopozive – koje u sebi ne sadrže pravo emitenta da ih otkupi prije roka dospijeća.

8. prema tome ko se javlja kao emitent obveznica, dijele se na:

državne obveznice – koje emituje država, odnosno ovlašćeni državni organ, **municipalne obveznice** (obveznice lokalnih organa vlasti) – koje emituju gradovi, regioni, škole, univerziteti i sl.

korporativne obveznice – koje emituju preduzeća bilo da su to javna preduzeća, transportna i industrijska preduzeća, banke ili druge finansijske kompanije.

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com